

HUSin sisäinen organisoituminen sote-uudistuksen jälkeen

Selostus

Hallituksen esitys (HE 241/2020 vp.) hyvinvointialueiden perustamista ym. koskien on eduskunnan käsittelyssä ja hallituspuolueiden tavoiteaikatauluna on ollut saada käsittely päätökseen ennen eduskunnan kesätaukoa. Uudistuksen voimaan tullessa Uudenmaan erillisratkaisusta seuraa se, että HUS tulee perustaa uudelleen ja HUSin organisaatiomuoto muuttuu kuntayhtymästä hyvinvointiyhtymäksi. Helsingin kaupunki, Uudenmaan hyvinvointialueet ja HUS nimeävät edustajansa väliaikaiseen HUS-valmisteluryhmään, jonka tehtävänä on mm. valmistella ehdotus HUS-yhtymän perussopimukseksi Helsingin kaupunginvaltuuston ja Uudenmaan aluevaltuustojen käsittelyyn. Tämän hallituksen kokouksen esityslistalle on valmisteltu erikseen asia koskien väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän asettamisprosessin käynnistämistä.

Uudistuksen voimaantulon ja HUSin uudelleenperustamisen seurauksena myös HUSin nykyiseen sairaanhoitoalueisiin pohjautuvaan organisaatioon tulee vääjäämättä muutoksia. Keskeinen syy tähän on, että nykyisten sairaanhoitoalueiden ja hyvinvointialueiden aluejako ei ole keskenään yhteensopiva. Hyks-sairaanhoitoalue toimii Helsingin kaupungin, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueen alueella. Vastaavasti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella toimii Hyks-sairaanhoitoalueen lisäksi kaksi muuta eli Lohjan sairaanhoitoalue ja Länsi-Uudenmaan sairaanhoitoalue. Edelleen Länsi-Uudenmaan sairaanhoitoalueella ei ole hallinnollisesti sairaalaa, vaan sairaala kuuluu Hyks-sairaanhoitoalueen organisaatioon.

HUSin johtoryhmä on käsitellyt 1.6.2021 pidetyssä seminaarissaan HUS-yhtymän organisoitumista uudistuksen voimaantulon jälkeen. Käydyssä keskustelussa on todettu edellä mainitun muutostarpeen lisäksi se, että organisoitumisen tulisi tukea sekä yhdenvertaista palvelutuotantoa koko Uudenmaan alueella että palveluiden tuottamista lähipalveluina mahdollisuuksien mukaan. Yhdenvertaisuus on yksi HUSin perusarvoista ja kummallakin velvoitteella on selkeä lakiperusta. Edellä mainittuun hallituksen esitykseen sisältyvän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 § 1 mom., joka koskee myös HUS-yhtymää, kuuluu seuraavasti (kursivointi tässä): ”Hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvai-kuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Palvelujen kokoamisesta suurempiin kokonaisuuksiin valtakunnallisesti ja hyvinvointialueiden välisen sopimuksen perusteella säädetään 9, 36 ja 39 §:ssä.”

Mahdollisia etenemisvaihtoehtoja HUSin sisäisen organisaation määrittämisessä voidaan tunnistaa neljä. Ensimmäisessä vaihtoehdossa jäädään seuraamaan tilannetta, ja pidetään organisaatorakenne lähtökohtaisesti ennallaan. Toisessa vaihtoehdossa tehdään vähäisiä toimintojen siirtoja sairaanhoitoalueilta HUSin maakunnallisten palvelujen (HUS Maku) tulosalueelle, ja kolmannessa vaihtoehdossa tehdään laajempia toimintojen siirtoja HUS Makun suuntaan. Neljännessä vaihtoehdossa suunnitellaan

organisaatiorakenne kokonaisvaltaisesti uudelleen joko hyvinvointialueisiin sopivien uusien alueiden pohjalle vahvistettuna riittävällä toimialakoordinoinnilla tai vaihtoehtoisesti muodostamalla HUSin laajuiset toimialat vahvistettuna riittävällä hyvinvointialuekoordinoinnilla. Johtoryhmän seminaarissa enemmistö johtoryhmän jäsenistä piti viimeksi mainittua vaihtoehtoa parhaana etenemistapana, joskin samalla tunnistettiin se teknisesti kaikkein vaativimmaksi prosessiksi. Ensimmäistä vaihtoehtoa eli tilanteen seuraamista ei kannattanut kukaan, koska vaihtoehdossa HUSin sisäinen rakenne olisi selkeästi epäyhteensopiva uusien hyvinvointialueiden rakenteen kanssa, mikä tekisi HUSin ja omistajiensa välisestä ohjausrakenteesta epäselvän.

Esittelijä katsoo, että johtoryhmän tulisi valmistella tulevan syksyn aikana ehdotuksensa HUSin uudeksi organisoitumiseksi niin, että se mahdollisimman hyvin täyttää uudistuksessa asetetut vaatimukset mm. yhdenvertaisuudesta ja lähipalveluperiaatteesta ja edelleen tukee hyvää vuorovaikutusta HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden välillä. Selvityksellä ja valmistelutyöllä ei ole suoraa vaikutusta väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän työhön ja HUS-yhtymän perussopimuksen valmisteluun, koska kyse on HUSin sisäisen hallintorakenteen muodostamisesta, joka on hallintosäännössä käsiteltävä kysymys.

Käytännössä edellä kuvattu valmistelu tulisi voida kuvata tulevan syksyn aikana, jotta se voitaisiin ottaa riittävästi huomioon tulevan HUS-yhtymän ja sen hallintosäännön valmistelussa. Voimaantuloaika uudelle organisaatiomallille olisi näin uudistuksen voimaantulo eli 2023 alku.

Päätösesitys

Hallitus merkitsee edellä sanotun tiedoksi ja hyväksyy perustelutekstissä kuvatun valmistelun käynnistämisen.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.

Lisätiedot

Toimitusjohtaja Juha Tuominen (yhteydenotot toimitusjohtajan assistentti Kaarina Heikinheimo, s-posti [kaarina.heikinheimo\(at\)hus.fi](mailto:kaarina.heikinheimo@hus.fi))

